

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. XI. De Regularibus, & aliis materiis Ecclesiasticis. Ad cap. 32. 33. 34.
35. 36. 37. & 38. Puteani.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

18. Equitati, ac Religioni magis consentaneæ videntur litteræ Regiæ, quæ subiande afferuntur, cum Missalis, & Breviarii Ecclesiæ Romanæ usum permittant. Nihilominus Ecclesiæ Libertas offenditur, quod in huiusmodi rebus necessaria putetur Regis autoritas. Ut enim notat jurium Regionum non negligens vindex Illustrissimus Petrus de Marca lib. 2. cap. 7. num. 1. *Cum ipsum Clericorum mysterium iure Divino sit institutum, quæ necessaria sunt ad illud explicandum, aut vindicandum, ei potestati commissa censentur, quæ jus imponendarum manuum à Christo Domino nostro accepit.*

C A P U T X I.

De Regularibus, & de aliis materiis Ecclesiasticis. Ad capp. 32. 33. 34. 35. 36. 37. & 38. Puteani.

1. **N**ovos Regularium Ordines in Galliam admitti non posse, vel illic stabiliri, aut nova Monasteria construi, absque expressa Regis licentia cap. 32. à Puteano probandum suscipitur. Qua in re cum possint interdum rationes civiles, & temporales cum spiritualibus commisceri, uniuscujusque potestatis est, quod ad ipsam pertinet curare; sed sub eo prætextu spirituali Regularium regimini, sive circa electiones, sive circa Capitula generalia, sive circa delictorum correctionem, de quibus agitur cap. 33. sese Magistratus sæculares immiscere sine injuria non possunt, præsertim dum eorum auxilium juxta Canonum præscriptum non imploratur.

2. Qua in re multifariam est peccatum; atque adeo graviter, ut mirum sit non erubescere virum Catholicum (qualem nescio non fuisse Puteanum) huiusmodi exempla in Libertatis Ecclesiæ Gallicanæ defensionem adducere. Quomodo enim cum fide Catholica cohæret, ut Censurarum usus penes Laicos legitimè reponatur? Affert ille in præd. cap. 33. num. 23. Senatus-Consultum anni 1599. quo Capuccino cuidam, nomine Archangelo à Podio, indicta est suspensio ab officio prædicationis per sex menses. Simplicem esse

672 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
esse prohibitionem ad removendum scandalum, quod ex
Concionibus creandum timeretur, factam interpretarer, nisi
temporis spatium suspensioni præscriptum censuræ Eccle-
siasticæ formam exhiberet. Non enim per sex menses dum-
taxat vitandum est scandalum. Itaque prohibitio illa poena
erat, non cautela dumtaxat.

3. Repugnat Religioni, & antiquæ Gallorum pietati, ut
Adolescentibus, cum ad ætatem à Canonibus præscriptam
pervenerunt, tollatur libertas, quæ ipsis jure Divino,
ac naturali competit, genus vitæ, quod sibi ad salutem
opportunius judicant, deligendi, sub prætextu servandi ho-
noris Parentibus à filiis debiti: Quid enim, si Parentes,
ut sæpè contingit, proprio affectui, aut familiæ utilitati,
aut gloriæ, magis consulant, quàm Divino cultui, & pro-
priorum filiorum perpetuæ felicitati? Hæc certè Jurispru-
dentia cum omnium Theologorum, ac cum Sanctorum Pa-
trum doctrinâ pugnat. Quomodò v. g. Senatus-Consultum
anni 1602. prædicto cap. 33. num. 26. relatum Capucinis
prohibens generatim, filios absque consensu Patrum ad ha-
bitum, aut professionem admittere, concordat cum exhor-
tatione S. Hieronymi epist. 1. quæ est ad Heliodorum, quam
quidem exhortationem, ceu Divinum quoddam Oraculum,
omnibus deinde sæculis venerata est Ecclesia; *licet spaso crine,
& suis vestibus ubera, quibus te nutriet, Mater ostendat: licet in limine
Pater jaceat: per calcatum perge Patrem; sicis oculis ad vexillum crucis
evola. Solum pietatis genus est, in hac re esse crudelem?* Numquid sa-
nius, & sacris Canonibus magis consentaneè, judicatum
fuerat anno 1583. referente Puteano ibidem num. 22. vetan-
dum esse Parentibus, ne filium ab ingressu Cappuccinorum
deterrent, si legitimam ætatem adeptus in ea voluntate per-
severaret? Sed ita crescit in eo Regno pietas, & Religionis
profectus, præsertim apud Laicos.

4. Atque hæc sunt justa Dei judicia, ut personæ Eccle-
siasticæ, sive sæculares, sive Regulares, quæ Superiorum
Ecclesiasticorum Tribunal fugientes, ad Laicorum Curias re-
currerant, quo se sanctiori disciplinæ subtraherent, aut for-
tassis etiam, ut veras injurias repellerent, postmodum jugo,
quod sibi ultrò, ac contra sacrorum Canonum prohibiti-
onem

nem imposuerunt, adeo præmantur, ut officia magis spiritualia, & proprio statui magis convenientia, liberè exequi non sinantur. Ità dum Episcopi adversus Regulares privilegiis se tuentes; Regulares adversus Episcopos Hierarchicâ suâ autoritate utentes; Clerici adversus Episcopos, Regulares adversus Religionis Superiores, Laicos Judices adeunt, Ecclesiasticarum, & spiritualium rerum dispositionem ad ipsos devolvunt; unde regimen Ecclesiæ penes sæculares potestates, potiùs quàm penes Ecclesiæ Pastores, residere in Gallia hodie videtur, quod verendum est, ne Deus ulteriori pœnâ ulciscatur. Id probant diversa acta in hoc, & in aliis capitibus à Puteano descripta.

5. Utinam pro Monasteriorum reformatione toties à sacris Conciliis præscriptâ suam autoritatem impenderent Potestates sæculares, ac non potiùs reformare conantibus hodie obstitent. Tamen dum Reformatorebus auxilium legitime præstant, non jure proprio agere ipsis licet, ut intendere videtur cap. 34. sed ad executionem Canonum Ecclesiasticorum. Idem dicendum de variis disciplinæ Ecclesiasticæ articulis sub cap. 35. collocatis, in quibus tamen, ut patet ex actis illic relatis, Magistratus sæculares Ecclesiasticæ jurisdictionis terminos sæpè invadunt: quod ex ipsa rerum temporalium, & spiritualium, profanarum, & sacrarum distinctione facillè dignoscitur.

6. Applicanda est eadem doctrina capiti 36. cujus titulus est; „Miscellanea diversarum materiæ ad Libertates Ecclesiæ Gallicanæ spectantium. Nec excusat Judices sæculares, quod, ut jam diximus, ipsæmet personæ Ecclesiasticæ jurisdictionem eis detulerunt, sive quod, cum essent reæ, sperarent, eos sibi magis propitios, ob hanc voluntariam submissionem fore (quod facillè præsumi potest, v. g. de Episcopo illo Meldensi, qui ut habetur ibi num. 19. anno 1525. protestatus est. „Se si reus probaretur, ab ea Curia puniri velle; illud tribunal aliis omnibus præeligere; neque „alios postulare Judices) sive quia Judicium Ecclesiasticorum præjudicia suis desideriis magis adversari sciebant. Non enim minus sacra est Jurisdictio Ecclesiastica quàm sæcularis, ut ista non possit, possit illa ex consensu partium transferri ad

674 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
Judices aliàs incompetentes; quod tamen volunt Judices sæ-
culares, ut observare potes in responsionibus Procuratoris
Regii Senatus Provinciæ, quæ referuntur num. 19. ejus-
dem capituli. Nam in responsione ad primum articulum offi-
cialium Romani Pontificis, defenditur usus incarcerando-
rum à Laicis Sacerdotum, aliorumque Clericorum, ex eo
quod pro debitis pecuniariis sigillo rigoroso Provinciæ se
submiserint; in responsione verò ad 13. negatur posse Lai-
cos sese jurisdictioni Ecclesiasticæ submittere, nisi in casibus
à jure præscriptis.

7. Sed non est prætermittendus primus articulus, notatu
scilicet dignissimus; nempe; „Urbem Gratianopolitanam
„locum esse, in quo Reges Franciæ, ac summi Pontifices
„ sese invisebant. Is est titulus num. 1. præfixus. Numquid
hinc concludendum est, Libertatis Ecclesiæ Gallicanæ par-
tem esse, ut Papa Gratianopolim sese conferat, cum cum il-
luc vocare Regi visum fuerit. Sub hoc num. ponitur epistola
Hugonis Regis ad Joannem Papam sic scribentis; *Gratian-
opolis Civitas in confinio Italia, & Gallie sita est, ad quam Romani Pontifices
Francorum Regibus occurrere soliti fuerunt. Hoc, si vobis placet, iterare pos-
sibile est. At si nos, & nostra invisere libet, summo cum honore descenden-
tem de Alpibus excipiemus, morantem, ac redeuntem debitis obsequiis prose-
quemur.*

8. Verùm non advertit Puteanus, quàm adversa esset suis
libertatibus hæc epistola. Non enim reverentiam tantum Re-
gis, cujus plurima continet specimina, sed etiam subjec-
tionem significat in re admodum cara. Arnulphum Lotharii Re-
gis defuncti filium, ac Ludovici, qui ei successerat in Regno,
qui que postea & ipse mortuus fuerat, fratrem, Hugo Ca-
petus, in quem excluso Carolo Lotharii fratre, ac Ludo-
vici Patruo, nuper translata fuerat Regia Dignitas, ad Ar-
chiepiscopatum Remensem evehendum curaverat, ut eum
hoc Beneficio suas in partes traheret: captam autem, & di-
reptam Remorum Civitate à Carolo, de Regno adhuc cum Hu-
gone contendente, Hugo Arnulphum, licet à Carolo ab-
ductum tanquam bello captum, licet gravibus censuris De-
prædatores Civitatis persequentem de prodicione, suspectum
habuit. Quamobrem, ut ab Episcopali Dignitate deponere-
tur,

tur, effecit. Sed huic depositioni viriliter obstitit Joannes XV. Pontifex, ad quem ea occasione scripsit Hugo epistolam à Puteano relata: sed in ea illud vel maximè observandum est, quod protestatur Rex, se summi Pontificis, licet de crimine Læ læ Majestatis ageretur, judicium non declinare. Addit enim statim post verba supra relata; *Hoc ex integro affectu dicimus, ut intelligatis, & cognoscatis nos, & nostros, vestrae melle declinare judicia*, ac re ipsa in suam Sedem restitutus est Arnulphus.

9. Nihil frequentius videas inculcatum in actis à Puteano relatis, ac in aliis, quæ à Curiis sæcularibus Gallia emanant, vel etiam in libris Scriptorum sæcularium illius Regni, quàm Regem, ejusque Officialia esse Protectores, ac vindices sacrorum Canonum; ab eis abusus circa Canonum violationem mediis appellationibus, quæ tanquam ab abusu dicuntur, emendari; eam esse veram libertatem Ecclesiæ Gallicanæ, ut secundum Canones ei vivere liceat; & alia his similia, quæ speciem præferunt eximiam: sed cum ad particularia capita descenditur, Canonibus violationem Canonum substitutamprehendendis, ut multis jam exemplis comprobavimus. Tale est, quod continetur sub num. 24. hujus capituli 36. circa quod versamur. Legibus enim tum Ecclesiasticis, tum Civilibus, vetitum est ne Clericis in rebus, quas ex Ecclesia per ceperunt, Parentes, aut Propinqui succedant, ut alibi ostendimus; & tamen hic variis statutis consuetudinariis probatur Propinquiore Cognatos succedere Beneficiariis: etiam in fructibus à Beneficiis provenientius. Itaque Ecclesiæ libertas est, servandorum Canonum obligatione solvi: Ecclesiæ bona, resistentibus Canonibus in familias sæculares transferri.

10. Quod de Regularium Ordinibus, Monasteriis, ac disciplinâ, circa capita 32. 33. & 34. est dictum, ad Universitates, & Scholas publicas accommodandum est, quas negat Puteanus cap. 37. sine autoritate, ac consensu Regis reformari, nedum constitui posse.

11. Trigesimum octavum caput inscribitur; *De exemptionibus Ecclesiarum, Capitulorum, Abbatiarum, & Monasteriorum à Prælati legitimis, & ordinariis*, sub quo titulo collocat nonnulla monu-

M. C.
De
Libertate
Eccles. Gallic.
CIII
231

676 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
menta, ex quibus constat olim Episcopos privilegia spiritus-
lia, Reges verò temporalia Monasteriis concessisse, ut Mo-
nachi majori cum quiete Deo inservirent, sed continet etiam
aliqua Senatus-consulta circa exemptionem Capitulorum
ab Episcopali jurisdictione, quæ materia fori Ecclesiastici,
non sæcularis est, ut per se patet: hinc igitur nihil conclu-
dendum est, nisi Curias sæculares, postremis præsertim tem-
poribus, causarum Ecclesiasticarum cognitionem usurpasse,
ut supra notavimus.

C A P U T XII.

*De subsidiis à Clero Regi Franciæ, aut summo Pon-
tifici præstandis: ad duo ultima capp. Puteani.*

1. **Æ** Quum est, ut subsidia & Regibus, & summis Pon-
tificibus à Clero Gallicano aliquando conferantur,
de quo Puteanus in duobus ultimis capitibus. Sed cum Ec-
clesiæ bona sacra sint, iniquum est, ut in eis exigendis sum-
mus Pontifex à consensu Regiorum Officialium pendeat;
Rex autem, quæ sibi necessaria duxerit, non expectato sum-
mi Pontificis consensu, exigat.

2. Profert quidem Puteanus capite 39. num. 10. Bullam
Bonifacii VIII. declarantis, Regibus Franciæ licere, oc-
currente necessitate, à Clericis ipsis subditis, ad ruitio-
nem Regni auxilium pecuniarium accipere, inconsulto etiam
Romano Pontifice. Sed sufficit modò huic constitutioni
aliam in corpore juris clausam, & ab eodem Bonifacio edi-
tam opponere, scilicet; *Clericis Laicos de Immunit. Eccles.*
in 6. quam suum robur aliquandiu obtinuisse constat, ex eo
quod Clemens V. ad instantiam ejusdem Regis, cujus favo-
re ad summum Pontificatum evectus fuerat, eam tempera-
vit, ut patet Clem. unicâ de immunit. Eccles. ita tamen ut
Decreta Concilii Lateranensis tertii sub Alexandro III. cap.
19. & Lateranensis IV. sub Innocentio III. cap. 46. obser-
vari voluerit; *Qua, inquit, nos sub obtestatione Divini judicii præci-
pinus observari. Glossa super verb. Quoniam ex constitutione. Rex Franci-
câ,*